

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De descriptione Temperantiæ. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46132)

putatur nocivum, aut corrumpēs appetitu vincendi. Vnde cum bonum prius naturaliter sit, quàm malum: malum enim dicitur aliquid, secundum Aug. quod adimit bonū, vel nocet bono, operatio concupiscibilis quæ est secundum apprehensionem boni, prior est naturaliter, quàm operatio irascibilis quæ est secundum apprehensionem mali. Præterea primus insultus à diabolo factus primis parentibus videtur fuisse contra temperantiã. Et in pugna Christi prima tentatio fuit contra virtutem temperantiæ. Prima etiã pars vitæ nostræ alluescit voluptatibus, quarum refrægnatio ad temperantiã pertinet. Propter istas causas merito temperantia fortitudini præponetur: & secundum hunc ordinem modo ostensum numeratur quatuor virtutes, super illud Matt. 23. Erant qui manducaverant, quatuor millia hominum. Gloss. quatuor, propter quatuor virtutes, quibus recte vivitur, prudentiam, temperantiã, fortitudinem & iustitiã. Eodem etiã ordine enumerantur Genes. 2. in glo. super illud, Qui dividitur in quatuor capita. De temperantiã verò hoc modo dicitur. Primò dicitur acceptio huius nominis, Temperantia, assignabuntur. Secundo descriptiones eius ponentur. Tertio ea quæ pertinent ad eius commendationem. Quarto agitur de partibus temperantiæ.

De diversis acceptionibus huius nominis Temperantia. CAP. II.

Notandum quòd nomen temperantiæ tripliciter accipitur. Primo pro temperantia in generali, ad quam pertinet cetera circa omne opus virtutis, ne quid parum vel nimis fiat. Ad eam pertinet moderari opus virtutis illo modo de quo loquitur Horatius: Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines: Quos ultra citraq; nequit consistere rectum. Sic sumere videtur nomen temperantiæ Bernar. in lib. de consideratione: Temperantiã est, inquit, non solum iustitiæ, sed & fortitudini, & prudentiæ, modum imponere. Secundo modo dicitur temperantia virtus animi imperus non rectos cohibens. Sic sumitur à Tullio in prima Rhetorica. Tertio dicitur temperantia virtus animam regens circa delectationes corporales, siue circa delectationes quinque sensuum. Gloss. super Matth. 15. Temperantia est refrægnatio cupiditatis ab his quæ temporaliter delectant. Et Aug. dicit temperantiã esse in coërcendis delectationibus pravis.

De descriptione Temperantiæ.

CAP. III.

Temperantia sic describitur à Tullio in prima Rhetorica: Temperantia est rationis in libidinem atq; alios non rectos animi impetus firma & moderata dominatio. Libidinem hic intellige cupiditatē carnalis delectationis. Alios impetus animi

non rectos intellige, vt cupiditatem habendi, vel proximo cendi. His cupiditatibus ratio animi dominatur: non q̄ motus in eis non surgant, sed quia cum emergunt, non fit processus consensus. ¶ Et notandū quod secundū Tullium in lib. de Off. duplex est vis animæ, vna est ratio, altera est appetitus quæ animū rapit. Rationis est dominari, appetitus obtemperare. Tullius in lib. de Offic. sic describit temperantiā: Temperantiā est dominium rationis in libidinem, & in motus alios importunos. secundū Aug. verò in lib. de moribus ecclesiæ, Temperantiā est amor sese integrum Deo incorruptūque seruans. Secundū Macrobiū, Temperantiā est, nihil appetere p̄nitendum in moderationis legem excedere, sub iugo rationis cupiditatem domare. Item Aug. dicit in lib. de Libero arbitrio, quod temperantiā est affectio coercens & cohibens appetitū ab his quæ p̄ter appetuntur. ¶ Et notandum q̄ modus à quo moderatio dicitur, quadruplex est. Primus est, restrictio inordinati appetitus in vi concupiscibili, quæ prona est ad concupiscendū delectabile temporale: vel in vi irascibil, quæ impetuosa est ad repellendū nocium vel corruptens. Secundus cōsistit in priuatione quod est nimis & parum. Tertius in hoc quod opus debitis cūstantiis induatur: & huius tertij modi secundus modus est. Quartus modus est, à quo virtus modestiæ dicitur, quæ huius ponit tertiam partem temperantiæ. De quo infra dicetur.

De commendatione Temperantiæ.

CAP. IIII.

AD commendationem temperantiæ, primò facit quod homini honorem suū custodit. Honor hominis est libertas voluntatis quæ appreheso delectabili, potest illud velle non velle. Genes. 4. Sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius. In brutis est seruitus appetitus huic libertati opposita: apprehenso enim delectabili accenditur concupiscentia cordis, & in potestate sua eam extinguere vel temperare. Qui virtutem temperantiæ habet, viuit vt homo, qui eam nō habet vt brutum. Hiero. Qui post carnem ambulant in ventre & libidine prona, quasi irrationabilia iumenta reputantur. In Psal. Hic cūdo, quod ipsa hominem spiritualiter circumcidit, & intercipit qui sunt de populo Dei, & qui non sunt, vere discernit. Secūdo lib. de quatuor virtutibus: Continentiā si diligis, circumcidet te perflua, & in arētum desideria cōstringe. Continentiā ubi est temperantiā. Iere. 4. Circumcidimini domino, & auferre putium cordiū vestrorum. Deut. 30. Circumcidet dominus De-